

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.144/2019/5.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Czifra Károly ügyvéd

Az I.r. alperes:

Az I.r. alperes képviselője: Dr. Szilágyi Gábor György Ügyvédi

Iroda ügyintéző: dr. Szilágyi Gábor ügyvéd

A II.r. alperes:

A II.r. alperes képviselője: Dr. Nagyistók Bence Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Nagyistók Bence ügyvéd

A per tárgya: szerződés létre nem jött, illetve megszünte megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Szolnoki Törvényszék, 11.Pf.21.129/2018/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: Jászberényi Járásbíróság, 3.P.20.106/2018/13. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2015. március 3-án - a perben félként nem szereplő - H Kft. (a továbbiakban: Kft.) által szervezett árubemutatón vett részt. Utóbbi munkatársainak tájékoztatása szerint a felperes nyerte meg a főnyereményt, egy 16 részes edénykészletet, egy infra-matracot, és egy talp-stimulátort. A felperes ekkor több okiratot is aláírt, amelyekről azt a tájékoztatást kapta, hogy azok a

nyeremény átadásához szükségesek. A felperes idős korából adódóan nagyothalló, látása is erősen korlátozott, és a szinte olvashatatlan betűméretű I. rendű alperesi általános szerződési feltételeket megfelelően elolvasni nem tudta, így a szóbeli tájékoztatásra hagyatkozott. A fenti tárgyakat még az árubemutató napján kiszállították a felperes lakóhelyére.

- [2] A felperes az I. rendű alperestől kapott értesítést követően szembesült azzal, hogy a fenti termékek tekintetében a kft-vel 2015. március 2-i keltezéssel egy adásvételi szerződést, és az abban foglalt vételár finanszírozására adósként, az I. rendű alperessel, mint hitelezővel 2015. március 3-án egy kölcsönszerződést írt alá 390.000 forint kölcsönösszegeért. A termékek ára - amelyeket a felperes abban a tudatban vett át, hogy azok nyeremények - 390.000 forint volt.
- [3] A felperes el kívánt állni a szerződéstől, mert álláspontja szerint megtévesztették, telefonon jelezte az elállási szándékát a kft. felé, és rendőrségi feljelentést is tett. A kft. felajánlotta, hogy a termékeket visszavásárolják, amit a felperes elfogadott és 2015. szeptember 28-án a termékeket - bontatlan csomagolásban - visszaküldte a kft-nek, amely azonban a vételárat nem fizette vissza.
- [4] Az I. rendű alperes a felperessel szemben a kölcsönszerződés alapján fennálló követelését a II. rendű alperesre engedményezte, amiről a felperest 2016. január 12. napján értesítette. Az engedményezési értesítő szerint a követelés összege 2016. január 12. napján 516.656 forint volt.
- [5] A felperes kérelmére fizetési meghagyás kibocsátására került sor a kft-vel szemben 390.000 forint és járulékai megfizetése iránt, amely ellentmondás hiányában 2016. szeptember 6-án jogerőre emelkedett, és ennek alapján a kft-vel szemben végrehajtási eljárás indult. Ez azonban utóbb megszüntetésre került, tekintettel arra, hogy a kft. felszámolását a Fővárosi Törvényszék 2017. augusztus 28-i kezdőidőponttal elrendelte. E felszámolási eljárásban a felperes a vételár összegére és annak járulékaira hitelezői igénybejelentést tett 2017. október 19-én a kft. felszámolójának.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [6] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:58. §-ára, a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 11. § (1) bekezdésére, 20-22. §-ira és 30. §-ára, továbbá a fogyasztóknak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Fnyhtv.) 22. § (1) bekezdésére hivatkozással annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés érvényesen nem jött létre, illetve annak létrejötte esetén az I. rendű alperessel kötött kölcsönszerződés megszűnt, és abból fakadóan fizetési kötelezettség nem terheli az alperesek felé. Arra hivatkozott, hogy

nem csupán adásvételi szerződés, de kölcsönszerződés sem jött létre érvényesen, mert arra ajánlatot nem kapott és nem is fogadott el, függetlenül attól, hogy az aláírása szerepel a kölcsönszerződésen. A „szerződés aláírása rosszhiszemű volt a vállalkozás részéről, mert tévedésbe ejtették, illetve tartották a termékek megszerzésének jogcímével kapcsolatban.”

- [7] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a Korm. rendelet hatálya nem terjed ki a per tárgyát képező, pénzügyi szolgáltatással kapcsolatos kölcsönszerződésre, amely nem járulékos, hanem önálló szerződés. A kölcsönszerződés érvényesen létrejött, és amennyiben a felperes akarathibára (tévedés, megtévesztés) kíván hivatkozni, a megtámadási határidőt elmulasztotta. A kölcsönszerződéstől a felperes nem állt el, azt nem mondta fel, így az jelenleg is hatályos. Nem állnak fenn a megállapítási keresetnek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §-ában meghatározott törvényes feltételei sem. A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződés a felperes elállása folytán 2015. szeptember 28. napján megszűnt. Határozatának indokolása szerint a kft. elmulasztotta a felperest megillető elállási jogra történő tájékoztatást, ezért a Korm. rendelet 21. § (1) bekezdése szerint az elállási határidő 12 hónappal meghosszabbodott. A felperes e határidőn belül élt az elállási jogával, amikor 2015. szeptember 28. napján a terméket visszaküldte az eladó társaságnak, és írásban közölte a szerződéstől történő elállását.
- [9] Az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződést kapcsoltnak minősítette, így a felperes és az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződés is ugyanezzel a nappal megszűnt a felperes elállása folytán. Az alperesi követelésekkel szemben a felperes jogvédelmét indokoltnak találta, így a megállapítási kereset feltételei álláspontja szerint fennálltak.
- [10] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Kifejtette, a felperes megállapítás iránt látszólagos vagylagos keresethalmazatban terjesztette elő keresetét, ezért elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az rPp. 123. §-ában foglalt megállapítási kereset előfeltételei fennállnak-e, és csak az erre adott igenlő válasz esetében kell vizsgálni a szerződés létrejöttét, majd a szerződéstől való elállás folytán a szerződés megszüntetésének (felbontásának) kérdését (2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 6. pontja).
- [11] Az alperesek között az rPp. 51.§ a) pontja alapján kényszerű pertársaság jött létre, figyelemmel arra, hogy a kereset annak

megállapítására irányult, hogy a kölcsönszerződés már az engedményezési szerződés időpontját megelőzően megszűnt elállás folytán, ami az alperesek közötti engedményezési szerződés érvényességére is kihat. Ezért a másodfokú bíróság az rPp. 123. §-ában foglalt feltételek megvalósulását mindkét alperes vonatkozásában vizsgálta. Az egységes bírói gyakorlat szerint a bíróság az eljárás egész időtartama alatt vizsgálni köteles a megállapítási kereset feltételeinek a fennállását, és mivel az alperesi pénzkövetelés teljesítését a felperes a marasztalására irányuló esetleges perben az erre alkalmas védekezés előterjesztésével megfelelően elháríthatja, az ezzel összefüggő jogainak megóvásához a kért megállapítás nem szükséges (BDT2009.2143., Kúria Pfv.V.20.794/2014/4.). A másodfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a felek közötti engedményezés folytán követelése jelenleg a II. rendű alperesnek van a felperessel szemben, amely követelés iránt indított eljárásban a felperesnek lehetősége van arra, hogy a jelen eljárásban előterjesztett álláspontját védekezőként terjessze elő az adott perben. Ebből következően az rPp. 123.§-ában foglalt jogmegóvási szükség nem áll fenn.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti az rPp. 123. §-át, mert a megállapítási kereset konjunktív előfeltételei fennállnak.
- [13] Nem vitatta, hogy az alperesek között kényszerű pertársaság áll fenn, és azt sem, hogy az rPp. 123. §-ában meghatározott előfeltételek fennállását mindkét alperes vonatkozásában vizsgálni kell. Véleménye szerint azonban „éppen a kényszerű pertársaság alapozza meg a konkrét esetben az rPp. előfeltételeinek a fennállását, mert a felperes és az I. rendű alperes közötti szerződés jogi sorsa akkor is kihatna a II. rendű alperesre, ha nem állna perben. Mivel pedig a felperesnek az I. rendű alperessel kötött szerződése kapcsán az rPp. 123. §-ában foglalt előfeltételei adottak, a megállapítási kereset előfeltételeit adottnak kell tekinteni az alperesek közötti szerződések vonatkozásában is.” Amennyiben csak a II. rendű alperes indít később pert a felperes ellen, akkor az I. rendű alperes perben állása nélkül nem lehet dönteni sem a felperes és az I. rendű alperes közötti szerződés, sem pedig az alperesek közötti engedményezési szerződés jogi sorsáról sem.
- [14] A megállapítási kereset előfeltételei azért állnak fenn, mert az I. rendű alperes a felperessel szemben nem indíthat pert, mert a követelését engedményezte, a II. rendű alperes által a felperes ellen indítandó perben pedig „az új Pp. szabályai szerint az I. rendű alperes nem vehet részt.” Ebből következően a felperes ellen indított perben a bíróság sem dönthet a felperes és az I. rendű

alperes közötti, valamint az alperesek közötti szerződés fennállásáról, érvényességéről, megszűnéséről, egyáltalán azok jogi sorsáról.

- [15] A másodfokú bíróság azért hivatkozott ítéletében a BDT2009.2143. számú eseti döntésre, mert a II. rendű alperes közjegyző előtt fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett a felperessel szemben 2018. november 23-án, amely eljárás a felperes ellentmondása folytán perré alakult. Ezt az eljárást azonban 2019. január 16. napján a Jászberényi Járásbíróság megszüntette, mert a II. rendű alperes a törvényes határidőn belül nem terjesztett elő keresetet tartalmazó iratot. Ebből következően a felperesnek már a jogerős ítélet meghozatalakor sem volt esélye a marasztalása érdekében indított eljárásban a védekezésének előterjesztésére. Amennyiben azonban ez a per nem is szűnt volna meg, a Ptk. 6:197. § (2) bekezdése szerinti kifogások, mint védekezés sem vezethet eredményre az I. rendű alperes perben állása nélkül. Mindezek alapján a jogviszony természeténél fogva nincs a felperesnek lehetősége a megállapítási kereseten kívül az I. rendű alperessel szemben igényt érvényesíteni, és utóbbi sem tud követelés hiányában a felperessel szemben igényt érvényesíteni, ezért a megállapítási keresetnek az rPp. 123. §-ában meghatározott együttes előfeltételei fennállnak.
- [16] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [18] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a felülvizsgálati eljárásban abban a jogkérdésben kellett a Kúriának állást foglalnia, hogy a jelen perben még irányadó rPp. 123. §-a szerinti megállapítási kereset előterjesztésének feltételei fennállnak-e.
- [19] Az rPp. 123. §-a értelmében a megállapítási kereset előterjesztésének két együttes feltétele van: egyrészt az, hogy a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szembeni megóvása végett szükséges legyen, másrészt, hogy a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.
- [20] A másodfokú bíróság a felperes által sem vitatottan helyesen állapította meg, hogy az alperesek között az rPp. 51. § a) pontja szerinti kényszerű pertársaság áll fenn. Az alperesek között létrejött engedményezés folytán követelést a felperessel szemben kizárólag a II. r. alperes érvényesíthet (Ptk. 6:193. §). Az a körülmény, hogy a jogerős ítéletben hivatkozott, a II. r. alperes által kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárás később perré alakult és a peres eljárás megszűnt nem teszi lehetővé a

megállapítási kereset érdemi elbírálását, hiszen a felperes az elévülési időn belül esetlegesen kezdeményezendő eljárásban védekezőként hivatkozhat a szerződés létre nem jöttére, a szerződés felbontására. A felperes téves felülvizsgálati hivatkozásával szemben a Ptk. 6:197. § (2) bekezdéséből következően e kifogásokat az I. rendű alperes (engedményező) perben állása nélkül is érdemben kell a bíróságnak majd adott esetben elbírálnia. Mindebből következően tehát a felperesnek nem áll fenn olyan védendő joga ami a megállapítási kereset előterjesztésének egyik előfeltétele lenne.

- [21] Helytállónan következtetett mindezek alapján a másodfokú bíróság arra, hogy a perben rendelkezésre álló adatok alapján a felperes jogainak megóvásához a kért megállapításra nincs szükség.
- [22] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [23] A felülvizsgálati eljárásban is pervesztes felperes az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. és II. rendű alperes - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) és (6) bekezdései alapján megállapított - ügyvédi munkadíjából álló felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeinek a megfizetésére. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [24] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [25] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2020. január 28.

Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő